

PODATKI

Fundacja rodzinna jako instrument planowania podatkowego

Analiza zastosowań fundacji rodzinnej w kontekście przepisów dotyczących zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC) ujawnia spektrum możliwości, które wykraczają daleko poza prostą eliminację obciążeń fiskalnych.

ROBERT NOGACKI

radca prawny, Kancelaria Skarbiec

Wdynamicznie zmieniającym się świecie międzynarodowego prawa podatkowego, gdzie transparentność fiskalna i przeciwdziałanie erozji podstawy opodatkowania stają się priorytetem globalnym, polska fundacja rodzinna wyłania się jako szczególnie interesujący instrument planowania sukcesyjnego i – co również istotne – planowania podatkowego. Wprowadzona do polskiego porządku prawnego stosunkowo niedawno instytucja wzbudza żywe zainteresowanie nie tylko wśród przedstawicieli doktryny prawa podatkowego, ale przede wszystkim wśród praktyków poszukujących efektywnych rozwiązań dla swoich klientów.

Poniżej przeprowadzona została analiza jednego z najbardziej intrygujących aspektów funkcjonowania fundacji rodzinnej – jej relacji z przepisami dotyczącymi zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC). Zagadnienie to nabiera szczególnego znaczenia w kontekście coraz bardziej zglobalizowanej gospodarki, gdzie struktury holdingowe przekraczające granice państw stały się normą, a nie wyjątkiem.

Architektura prawna zwolnienia – fundament planowania

Kluczem do zrozumienia mechanizmu planowania podatkowego, jaki oferuje fundacja rodzinna w kontekście przepisów CFC, jest analiza architektury prawnej zwolnienia podmiotowego przewidzianego w art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Przepis ten, pozornie prosty w swojej konstrukcji, otwiera przed podatnikami możliwości o niespotykanej dotąd w polskim systemie prawnym skuteczności.

Zwolnienie podmiotowe fundacji rodzinnej ma charakter kompleksowy i holistyczny. Nie ogranicza się jedynie do wyłączenia z obowiązku uiszczania podatku dochodowego, lecz – co również istotne – zwalnia fundację z szeregu obowiązków instrumentalnych, w tym prowadzenia rejestru zagranicznych jednostek kontrolowanych czy ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych związanych z takimi jednostkami. Ta wszechstronność zwolnienia czyni fundację rodzinną instrumentem wyjątkowo atrakcyjnym z perspektywy międzynarodowego planowania podatkowego.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, w serii interpretacji indywidualnych wydanych na przestrzeni ostatnich miesięcy, konsekwentnie potwierdza szerokie rozumienie zakresu zwolnienia. Interpretacja z 8 sierpnia 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.308.2024.2.AW) stanowi w tym kontekście swoiste vademecum dla praktyków, jednoznacznie potwierdzając, że fundacja

wego. Fundacja rodzinna wprowadza w tym układzie element dysrupcyjny, przerywając łańcuch kontroli w sposób uznawany przez organy podatkowe za skuteczny.

Interpretacja indywidualna z 8 sierpnia 2024 r. rzuca światło na praktyczne konsekwencje tej konstrukcji. Beneficjent, który przed ustanowieniem fundacji podlegał reżimowi CFC z tytułu kontroli nad zagraniczną spółką, po wniesieniu udziałów do fundacji zostaje uwolniony od tego obciążenia. Mechanizm ten działa z chirurgiczną precyzją – fundacja, jako odrębny podmiot prawa, staje się jedynym właścicielem udziałów, a beneficjent, zachowując prawo do świadczeń z fundacji, traci atrybut kontroli w rozumieniu przepisów o CFC.

Studium możliwości

Analiza praktycznych zastosowań fundacji rodzinnej w kontekście CFC ujawnia spektrum możliwości, które wykraczają daleko poza pro-

” Presja międzynarodowa na zwiększenie transparentności podatkowej i eliminację agresywnej optymalizacji może w przyszłości doprowadzić do modyfikacji obecnych rozwiązań

rodzinna pozostaje poza zakresem regulacji CFC.

Jednocześnie taka wykładnia przepisów ustawy o CIT wciąż znajduje potwierdzenie w najnowszych interpretacjach, jak przykładowo interpretacja z 24 kwietnia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.151.2025.2.AK), gdzie wprost wskazano, że fundacja rodzinna co do zasady jest zwolniona z podatku CIT. Ustawodawca podatkowy uregulował pewne wyjątki od tej ogólnej reguły, aczkolwiek nie obejmują one przepisów o CFC.

Beneficjenci w cieniu parasola ochronnego

Szczególnie fascynującym aspektem omawianej konstrukcji jest sytuacja prawna beneficjentów fundacji rodzinnej. W klasycznym modelu opodatkowania CFC kontrola nad zagraniczną jednostką – bezpośrednia czy pośrednia – determinuje powstanie obowiązku podatko-

wą eliminację obciążeń fiskalnych. Wniesienie do fundacji udziałów w zagranicznych spółkach holdingowych pozwala na stworzenie struktury, w której dochody generowane przez te spółki mogą być akumulowane bez bieżącego opodatkowania w Polsce.

Co więcej, fundacja rodzinna umożliwia neutralną podatkowo likwidację zagranicznych struktur, które utraciły swoją biznesową rację bytu. W tradycyjnym modelu likwidacja zagranicznej spółki kontrolowanej często wiąże się z koniecznością rozpoznania dochodu podatkowego w Polsce. Fundacja rodzinna elegancko omija ten problem – jako podmiot zwolniony z CIT może przeprowadzić likwidację bez konsekwencji podatkowych.

Warto także zwrócić uwagę na aspekt sukcesyjny. Fundacja rodzinna, kontrolując zagraniczne aktywa, zapewnia ciągłość zarządzania majątkiem rodzinnym w perspektywie międzypokoleniowej,

jednocześnie eliminując ryzyko podatkowe związane z dziedziczeniem udziałów w zagranicznych podmiotach.

Skuteczność fundacji rodzinnej jako narzędzia planowania w kontekście CFC nie uszła uwadze Ministerstwa Finansów.

Chmury na horyzoncie – perspektywa zmian legislacyjnych

Pod koniec sierpnia 2024 r. pojawiły się pierwsze sygnały o planowanych zmianach legislacyjnych, które miałyby objąć fundacje rodzinne regulacją CFC. Propozycje te, choć na razie pozostające w sferze konceptualnej, wzbudziły znaczne kontrowersje w środowisku prawniczym i biznesowym.

Krytyka projektowanych zmian opiera się na fundamentalnym argumentie o sprzeczności takiej regulacji z istotą fundacji rodzinnej jako instytucji służącej ochronie majątku rodzinnego i planowaniu sukcesyjnemu. Wprowadzenie obowiązków związanych z CFC podważyłoby sens ekonomiczny tworzenia fundacji, czyniąc je de facto beзуżytecznymi dla znacznej części potencjalnych fundatorów.

Nieoficjalne informacje sugerują, że intensywność reakcji środowiska eksperckiego skłoniła rząd do ponownego przemyślenia proponowanych zmian. Konsultacje społeczne ujawniły skalę sprzeciwu wobec projektowanych modyfikacji, co może wskazywać na mniejsze prawdopodobieństwo ich implementacji w pierwotnie zakładanym kształcie.

Pomimo licznych zapowiedzi Ministerstwa Finansów z 2024 r. żadne zmiany w opodatkowaniu fundacji rodzinnych nie weszły w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. Aktualnie w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów widnieje projekt ustawy (nr UD116) z planowanym terminem przyjęcia w II kwartale 2025 r. Projekt ma obejmować „zmiany uszczelniające regulacje dotyczące opodatkowania fundacji rodzinnej” oraz objęcie świadczeń z fundacji rodzinnej daniną solidarnościową.

Kluczowe jest jednak to, że nawet ewentualne zmiany prawdopodobnie nie wejdą w życie wcześniej niż od stycznia 2026 r., a ponadto zapowiedzi nie wskazują, aby

zmiany legislacyjne odnosiły się do szczególnych korzyści oferowanych przez fundacje rodzinne w kontekście przepisów o zagranicznych jednostkach kontrolowanych.

Fundacja rodzinna w jej obecnym kształcie prawnym stanowi unikatowe w skali europejskiej rozwiązanie, łączące w sobie elementy ochrony majątku rodzinnego z możliwościami efektywnego planowania podatkowego. Brak objęcia podatkiem CFC, potwierdzony licznymi interpretacjami organów skarbowych, czyni z fundacji instrument o niezwykłej skuteczności w międzynarodowym planowaniu podatkowym.

Ostrożność w planowaniu

Jednocześnie dynamika zmian w globalnym środowisku regulacyjnym każe zachować ostrożność w długoterminowym planowaniu. Presja międzynarodowa na zwiększenie transparentności podatkowej i eliminację agresywnej optymalizacji może w przyszłości doprowadzić do modyfikacji obecnych rozwiązań. Niemniej jednak w świetle aktualnego stanu prawnego i stanowiska organów podatkowych fundacja rodzinna pozostaje jednym z najbardziej efektywnych narzędzi międzynarodowego zarządzania majątkiem rodzinnym.

Paradoksalnie sama dyskusja nad objęciem fundacji rodzinnych przepisami CFC może przyczynić się do ugruntowania ich pozycji w polskim systemie prawnym. Świadomość konsekwencji, jakie niesłaby taka zmiana dla atrakcyjności całej instytucji, może skłonić ustawodawcę do zachowania status quo, przynajmniej w perspektywie średnioterminowej.

W obliczu tych wszystkich czynników fundacja rodzinna jawi się nie tylko jako instrument optymalizacji podatkowej, ale przede wszystkim jako wyraz dojrzałości polskiego systemu prawnego, który dostrzega potrzebę stworzenia ram dla efektywnego zarządzania majątkiem rodzinnym w zglobalizowanym świecie. Brak objęcia podatkiem CFC stanowi w tym kontekście nie tyle lukę w systemie, ile świadomą decyzję legislacyjną mającą na celu zwiększenie konkurencyjności Polski jako jurysdykcji dla zarządzania międzynarodowym majątkiem. / ©

Teksty z dodatku dostępne
w wersji elektronicznej na: **PRO.RP.PL.**